

การพนัน

สวัสดิ์คะท่านผู้อ่านทุกท่าน สำหรับคอลัมน์เกี่ยวกับวินัยในวารสารข้าราชการฉบับนี้ ขออนุญาตพักเรื่องกฎหมายวินัยหนักๆ แล้วหยิบยกเรื่องน่ารู้ๆ ที่อาจถือว่าใกล้ตัวสำหรับบางท่าน มาบอกเล่ากันดีกว่านะคะ เรื่องที่ผู้เขียนกล่าวถึงนี่ก็คือเรื่องของ “การเล่นการพนัน”

เมื่อกล่าวถึงการพนันแล้ว หลายท่านเอง ก็คงจะพอทราบว่าเป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้อง แต่จะมีสักกี่คนที่ทราบว่าในประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพนันไว้โดยตรง นั่นคือพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช 2478 ที่บัญญัติประเภทของการพนันที่กฎหมายห้ามจัดให้มีหรือห้ามเข้าเล่น รวมถึงการระวางโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติฉบับนี้ไว้ ซึ่งผู้เขียนจะไม่ขอกล่าวถึงรายละเอียดในพระราชบัญญัติฉบับนี้ แต่ผู้เขียนจะขอกล่าวถึงและเน้นให้ผู้อ่านทุกท่านได้เข้าใจในเรื่องของ “การเล่นการพนันที่เกี่ยวข้องกับวินัยข้าราชการ”

ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ 2551 ฉบับปัจจุบัน ในหมวดเกี่ยวกับวินัยนั้น ไม่มีกฎหมายมาตราใดที่บัญญัติโดยตรงว่าข้าราชการพลเรือนผู้ใดเล่นการพนัน ผู้นั้นถือว่าการกระทำผิดวินัย อย่างไรก็ตามแม้ไม่มีบัญญัติไว้โดยตรง แต่เป็นที่ทราบกันดีว่าข้าราชการผู้ใดที่เข้าร่วมเล่นการพนันก็คงมีอาการร้อนๆ หนาวๆ กันบ้างว่าจะถูกลงโทษทางวินัยหรือไม่ ซึ่งเมื่อพิจารณาบทบัญญัติในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551 แล้ว จะพบว่าที่ผ่านมามีมาตราที่สามารถนำมาใช้ลงโทษทางวินัยสำหรับข้าราชการที่เล่นการพนันได้นั้น ได้แก่

มาตรา 82 (10) ที่บัญญัติว่า “ต้องรักษาชื่อเสียงของตนและรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสีย” อันถือเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง

มาตรา 85(4) ที่บัญญัติว่า “กระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง” อันถือเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง

สำหรับองค์ประกอบความผิดของทั้งสองมาตรานี้ยังคงเหมือนในมาตรา 98 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2535 กล่าวคือ

- 1.เป็นการกระทำที่ทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ
- 2.เป็นการกระทำที่ส่งผลกระทบต่อสังคม
- 3.เป็นการกระทำโดยเจตนาชั่ว

ซึ่งถ้าพฤติกรรมดังกล่าวมีความร้ายแรงมากกว่าถึงขนาดทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการอย่างร้ายแรง ก็จะเป็นความผิดฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

ดังนั้นข้าราชการพลเรือนที่เล่นการพนันจึงอาจมีความผิดวินัยตามมาตราดังกล่าวข้างต้นได้ ทั้งนี้จะผิดวินัยอย่างร้ายแรงหรือไม่ เป็นเรื่องที่ต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงเป็นเรื่องๆ ไป อย่างไรก็ตามในเรื่องเกี่ยวกับการพนันนี้ เนื่องจากในอดีตที่ผ่านมา รัฐพยายามกวดขันไม่ให้ข้าราชการเล่นการพนันและเสพสุรา จึงมีการออกมติคณะรัฐมนตรีเพื่อวางแนวทางการลงโทษสำหรับข้าราชการ

ที่กระทำผิดวินัยกรณีเล่นการพนันไว้¹ โดยมีคณะกรรมการวินัยฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 เรื่องใหญ่ๆ คือ ในส่วนของการเล่นการพนัน และในส่วนของการเล่นเซฟสุรา

ในส่วนของการเล่นการพนันที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติดังกล่าว คงต้องทำความเข้าใจก่อนว่าประเภทของการพนันนั้น มีการแยกออกเป็นประเภท ตามที่กำหนดในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช 2478 กล่าวคือ การพนันประเภทบัญชี ก² และประเภทบัญชี ข³ ซึ่งการแบ่งประเภทการพนันออกเป็นเช่นนี้ก็เนื่องจากว่า การพนันประเภทบัญชี ก นั้น เป็นการพนันที่เล่นกันได้อย่างรวดเร็ว มีการได้เสียอย่างรุนแรง ขั้นตอนการเล่นเอื้อประโยชน์ต่อ ผู้จัดทำให้ผู้เล่นเสียเปรียบ ยากที่จะควบคุม เป็นการเล่นที่รัฐมีนโยบายที่จะทำให้การเล่นอยู่ในวงจำกัด ด้วยเหตุนี้ในมติคณะรัฐมนตรีฉบับนี้ จึงกำหนดแนวทางการลงโทษข้าราชการที่เล่นการพนันไว้ โดยถือตามประเภท ชนิด ของการพนันไว้ตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัติด้วยเช่นกัน ซึ่งผู้เขียนขออธิบายเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่ายดังนี้

¹ ตามหนังสือกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ น.ว. 208/2496 ลงวันที่ 3 กันยายน 2496 เรื่อง แนวทางการลงโทษข้าราชการเล่นการพนันและเซฟสุรา

² บัญชี ก ได้แก่ หวย ก.ข. โป้ป่น โป้กำ ถั่ว แปดเก้า จับยี่กี ต่อแต้ม เบี้ยโบกหรือคู่ตี หรืออีโง้ง ไพ่สามใบ ไม้สามอัน ช้างงาหรือปอก ไม้ดำไม้แดง หรือปลาดำปลาแดง หรืออีดำอีแดง อีโปงครอบ กำตัด ไม้หมุนหรือล้อหมุนทุกอย่าง หัวโตหรือทายภาพ การเล่นซึ่งมีการทรมานสัตว์ เช่น เขามีด หรือหนามผูก วางยาเบื่อยาเมาให้สัตว์ชนหรือต่อสู้กัน สุมไฟบนหลังเต่าให้วิ่งแข่งกัน บิลเรียดู ตีผี โยนจ๋ม สี่เหลงลัก ขลุ่ยขลุ่ย น้ำเต้าทุกอย่าง ไฮโลว์ อีก่อย บั้นแปะ อีโปงซัด บาการา สล๊อทแมชีน

³ บัญชี ข ได้แก่ การเล่นต่างๆ ซึ่งให้สัตว์ต่อสู้หรือแข่งขัน เช่น ชนไก่ ชนโค กัดปลา แข่งม้า นอกจากที่อยู่ในบัญชี ก วงวัวคน ชกมวยมวยปล้ำ แข่งเรือฟองแข่งเรือล้อ ซี่รูป โยนห่วง โยนสตาจค์หรือวัตถุใดๆ ลงในภาชนะต่างๆ ตกเบ็ด จับสลากโดยวิธีใดๆ ยิงเป้า ปาหน้าคน ปาสัตว์หรือสิ่งใดๆ เต่าข้ามด่าน หมากแถว หมากหัวแดง บิงโก สลากกินแบ่งสลากกินรวบ หรือการเล่นที่เสี่ยงโชค ให้เงินหรือประโยชน์อย่างอื่นแก่ผู้เล่นคนใดคนหนึ่ง โตเตเตไลเซเตอร์ สวีป นึกเมกิ้ง ขายสลากกินแบ่ง สลากกินรวบหรือสวีป ซึ่งไม่ใช่ของออกในประเทศไทย แต่ได้จัดให้มีขึ้นโดยชอบด้วยกฎหมายของประเทศที่จัดนั้น ไพ่นกกระจอก ไพ่ต่อแต้ม ไพ่ต่างๆ ดวด บิลเลียด ซ้องอ้อย สะบ้าทอย สะบ้าซุด ฟุตบอลโต๊ะ เครื่องเล่นซึ่งใช้ไฟฟ้าจักรกล หรือสปริง ดีด ยิง หรือโยนวัตถุใดๆ ในภาชนะ โดยมีการนับแต้มหรือเครื่องหมายใดๆ

กรณีการพนันประเภทบัญชี ก ถือเป็นการเล่นพนันประเภทที่กฎหมายห้ามจัดให้มีและห้ามเล่นโดยเด็ดขาด ดังนั้นถ้าข้าราชการผู้ใดเล่นการพนันประเภทนี้ ก็ควรลงโทษถึงให้ออก⁴ ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ

กรณีการพนันประเภทบัญชี ข

การพนันประเภทนี้เป็นประเภทที่ไม่เคร่งครัดมากนัก อย่างไรก็ตามกฎหมายบัญญัติว่าจะเล่นได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากทางการแล้วเท่านั้น ดังนั้น

1. หากมีการเล่นโดยไม่ได้รับอนุญาต

1.1 ข้าราชการผู้ใดเล่นการพนันประเภทนี้โดยไม่ได้รับอนุญาตให้เล่น ให้พิจารณาลงโทษตามควรแก่กรณี นั่นหมายความว่าสามารถลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรงหรือไม่ร้ายแรงแก่ข้าราชการผู้นั้นได้ ทั้งนี้จะพิจารณาจากข้อเท็จจริงเป็นเรื่องๆ ไป

1.2 ข้าราชการที่มีหน้าที่ปราบปรามเรื่องการพนันโดยตรงหรือมีอาชีพเป็นครูหรือเป็นเจ้าของหน้าที่เกี่ยวกับการวัฒนธรรม หรือพนักงานอื่นใดซึ่งมีข้อห้ามของกระทรวง ทบวงกรมวางเรื่องการห้ามเล่นการพนันไว้เป็นพิเศษ หากข้าราชการผู้นั้นเล่นการพนันประเภทนี้โดยไม่ได้รับอนุญาต ก็ควรลงโทษถึงปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ

2. หากมีการเล่นโดยได้รับอนุญาตแล้ว

2.1 ข้าราชการผู้ใดเล่นการพนันประเภทนี้โดยได้รับอนุญาตให้เล่นแล้ว ก็จะไม่ถือเป็นความผิด เว้นแต่จะมีพฤติกรรมที่แสดงว่าหมกมุ่นกับการเล่นการพนันนั้นจนเป็นเหตุให้เสื่อมเสียแก่ราชการ เช่นนี้ก็อาจได้รับโทษทางวินัยอย่างร้ายแรงหรือไม่ร้ายแรงตามที่พิจารณาได้จากข้อเท็จจริงนั้นๆ

2.2 ข้าราชการที่มีหน้าที่ปราบปรามเรื่องการพนันโดยตรงหรือมีอาชีพเป็นครูหรือเป็นเจ้าของหน้าที่เกี่ยวกับการวัฒนธรรม หรือพนักงานอื่นใดซึ่งมีข้อห้ามของกระทรวง ทบวงกรมวางเรื่องการห้ามเล่นการพนันไว้เป็นพิเศษ หากข้าราชการผู้นั้นเล่นการพนันประเภทนี้ แม้จะได้รับ

⁴ ปัจจุบันไม่กำหนดโทษนี้แล้ว ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร 0505/ว 123 ลงวันที่ 9 พฤษภาคม 2546 เรื่อง การยกเลิกมติคณะรัฐมนตรี เรื่องการปราบปรามข้าราชการเล่นการพนันสลากกินรวบ และการปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรี เรื่องแนวทางการลงโทษข้าราชการเล่นการพนันและเสพสุรา ที่ให้ปรับปรุงถ้อยคำจาก “๑.การพนันประเภทที่กฎหมายห้ามขาด ถ้าข้าราชการผู้ใดเล่น ควรวางโทษถึงให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ” เป็น “๑.การพนันประเภทที่กฎหมายห้ามขาด ถ้าข้าราชการผู้ใดเล่น ควรวางโทษถึงปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ”

อนุญาตแล้วก็ตาม ก็อาจลงโทษปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงในกรณี นั้นๆ

ข้างต้นถือเป็นเนื้อหาที่มติคณะรัฐมนตรีได้กำหนดแนวทางการลงโทษสำหรับผู้เล่นเกมพนันไว้ ซึ่งที่ผ่านมาเมื่อมีเรื่องที่จะต้องพิจารณาเกี่ยวกับข้าราชการพลเรือนที่เล่นเกมพนัน มติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวก็จะถูกนำมาใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้พิจารณาในการดำเนินการลงโทษกับข้าราชการผู้นั้น อย่างไรก็ตามแม้มติคณะรัฐมนตรีจะกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับประเภท ชนิดการพนัน แนวทางการลงโทษผู้ที่เล่นเกมพนันประเภทนั้นๆ ไว้แล้วก็ตาม แต่สุดท้ายแล้ว การพิจารณาเพื่อลงโทษผู้ที่เข้าเล่นเกมพนัน ก็ต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงเป็นหลัก หากพฤติกรรมของผู้เล่นนั้นมีลักษณะหมกมุ่นต่อการพนัน จนทำให้เสื่อมเสียแก่เกียรติศักดิ์ของความเป็นข้าราชการ หรือเสื่อมเสียต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ข้าราชการผู้นั้นย่อมมีความผิดวินัยอยู่ดี

ก่อนจะจบเนื้อหาเรื่องการเล่นในฉบับนี้ ขอยกเกร็ดเล็กๆน้อยๆ เกี่ยวกับการพนันมาให้ผู้อ่านหลายๆ ท่าน ที่ยังมีความเข้าใจผิดอยู่เกี่ยวกับการพนันที่เรียกว่า “ไฟป็อกเต็ง” กับ “แปดเก้า” มาให้ทราบ กล่าวคือ หลายๆท่านยังเข้าใจว่าการเล่น “แปดเก้า” ถือเป็นการพนันชนิดเดียวกับ “ไฟป็อกเต็ง” หรือที่ชาวบ้านเรียกว่า ป็อกแปด ป็อกเก้า” ซึ่งในเรื่องนี้ ผู้เขียนขอเรียนว่า การพนันที่เรียกว่า “แปดเก้า” นั้น เป็นคนละชนิดกับ “ไฟป็อกเต็ง” กล่าวคือการเล่น “แปดเก้า” คือการใช้ไพ่ไม้ที่ใช้ในการเล่นต่อแต้ม 2 ชุด แต่เลือกเอาบางตัวออก ให้เหลือเพียง 32 ตัว ผู้เล่นมี 4 คน เล่นได้สองวิธี คือ มีเจ้ามือกับไม่มีเจ้ามือ แบบมีเจ้ามือคนหนึ่ง อีกสามคนเป็นลูกค้า แบบไม่มีเจ้ามือ ใช้เล่นแบบกินเงินกองกลาง ซึ่งออกคนละเท่าๆ กัน วิธีเล่นให้นำไพ่ไม้ทั้งหมดที่ใช้เล่นมาคว่ำลงกันให้ทั่ว แล้วตั้งซ้อนเรียงกันเป็นแถว จากนั้น ผู้เล่นคนใดก็ได้้นำลูกเต๋าสองลูกมาทอดเพื่อเสี่ยงหาตัวผู้หยิบไพ่ไม้คนแรก ใครหยิบไพ่ไม้คนแรกคนนั้นจะต้องทอดลูกเต๋าค้างหนึ่งว่าจะหยิบไพ่ไม้ใครก่อน แล้วผู้เล่นคนอื่นก็หยิบตาม เมื่อมีไพ่ไม้ในมือครบทุกคนแล้วก็เริ่มแบไพ่ไม้นับแต้ม ใครได้แต้มเกิน 10 หรือ 20 เศษของ 10 หรือ 20 คือ แต้มชนะ แต่ใครมีแต้ม 10 หรือ 20 หรือต่ำกว่า ถือว่าไม่มีแต้มเลย⁵ จากคำอธิบายวิธีการเล่นข้างต้นจึงเห็นได้ว่าวิธีการเล่น “แปดเก้า” นั้น ต่างจากการเล่น “ไฟป็อกเต็ง” ด้วยเหตุนี้การพนันทั้งสองชนิดนี้จึงถูกจัดประเภทในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติที่แตกต่างกันด้วย โดยการพนันที่เรียกว่า “แปดเก้า” มีการระบุไว้อย่างชัดเจนว่าเป็นการพนันประเภทบัญชี ก ตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัติ ในขณะที่ไฟป็อกเต็ง เมื่อไม่มีการระบุไว้

⁵ กฎหมายการพนัน ฉบับทำงาน โดย สมพร พรหมพิตรารุ พล.ต.ท.ดร.ณ โสติพิพันธุ์ ศรีนิตา พรหมพิตรารุ และพ.ต.อ.โดม วิศิษฎ์สรอรรถ, กองทุนสวัสดิการกองวิชาการ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, ๒๕๔๓

ซัดๆในบัญชีประเภทใดเลย จึงถือเป็นประเภท ไฟต่างๆ ตามที่ระบุในบัญชี ข ซึ่งมีผลทำให้ความ
ร้ายแรงของการเล่นทั้งสองอย่างนี้แตกต่างกันด้วยเช่นกัน

จุฑาพิชญ์ สติริวิศาลกิจ

นิติกรปฏิบัติการ สำนักมาตรฐานวินัย สำนักงาน ก.พ.